

§ 45 Yttrande över remiss SOU 2020:01 Översyn av yrket personlig assistent

Dnr: OMS 20/027

Omsorgsnämndens beslut

Nämnden godkänner omsorgskontorets förslag till yttrande över remiss SOU 2020:01 Översyn av yrket personlig assistent.

Sammanfattning av ärendet

Södertälje kommun har fått regeringskansliets, socialdepartementets remiss SOU 2020:01 Översyn av yrket personlig assistent på remiss. Kommunstyrelsen har beslutat lämna över remissen till omsorgsnämnden för beslut och direkt besvarande. Senast svarsdatum är den 23 juni 2020.

Regeringen beslutade den 28 juni 2018 att uppdra åt en särskild utredare att göra en översyn av yrket personlig assistent. Utredningens uppdrag har varit att kartlägga personliga assistenters arbetsvillkor, arbetsuppgifter och kompetensbehov samt vid behov föreslå åtgärder till förbättringar. Utredningen skulle inte påverka rätten till personlig assistans.

Utredningens slutsats är att det finns tre huvudsakliga utmaningar för att säkerställa goda arbetsförhållanden för personliga assistenter som handlar om tryggare anställningsvillkor, utveckla arbetsmiljöarbetet och minska osäkerheten om arbetsuppgifter.

De åtgärder som utredningen föreslår är bland annat:

- Krav på att arbetsgivare ska tillämpa kollektivavtalsliknande villkor och avtalsenliga löner som villkor för tillstånd.
- Socialstyrelsen får i uppdrag att ta fram ett nationellt utbildnings- och kunskapsmaterial anpassat till personlig assistans.
- Att privata assistansbolag får ansvar för att finansiera sina assistenters sjuklönekostnader.
- Inspektionen för vård och omsorg (IVO) får i uppdrag att genomföra en tillsyn av hur egenvård och vård på delegation fungerar vid personlig assistans.

För kommunerna skulle förslaget om att privata assistansbolag får ansvar för att finansiera sina assistenters sjuklönekostnader innebära att det inte längre finns någon möjlighet att få ersättning för sådana kostnader från kommunen. Detta bedöms minska kommunernas administrativa kostnader jämfört med nuvarande system.

Södertälje kommun har samverkat med Södertörnsnätverket av kommuner för att diskutera de förslag som lyfts i remissen.

Omsorgskontoret föreslår att förslag till yttrande över remiss SOU 2020:01, Översyn av yrket personlig assistans, godkänns.

Beslutsunderlag

Omsorgskontorets tjänsteskrivelse 2020-05-19

Omsorgskontorets förslag till yttrande över remiss SOU 2020:01, Översyn av yrket personlig assistans, 2020-05-19

Protokoll kommunstyrelsens ordförande § 20 SOU 2020:01 Översyn av yrket personlig assistent

Sammanfattning ur betänkandet av Utredningen om översyn av yrket personlig assistent, SOU 2020:01

Bilaga 1: Frågeunderlag till verksamheten personlig assistans, Södertälje kommun, daterad 2020-04-27

Justerandes signum MS CAY	Anslagsdatum 2020-06-16	Utdragsbestyrkande
---------------------------------	----------------------------	---

Beslutet skickas till

s.remissvar@regeringskansliet.se och s.sof@regeringskansliet.se

Akten

Justerandes signum M.S. CGA	Anslagsdatum 2020-06-16	Utdragsbestyrkande
------------------------------------	----------------------------	---

Handläggare
Catharina Spång
Stab, kvalitet och utveckling
Verksamhetsstrateg
0852304926
catharina.spang@sodertalje.se

Mottagare
Omsorgsnämnden

Yttrande över remiss SOU 2020:01 Översyn av yrket personlig assistent

Omsorgskontorets förslag till omsorgsnämnden

Omsorgskontorets förslag till yttrande över remiss SOU 2020:01 Översyn av yrket personlig assistent, senast besvarad den 23 juni 2020, godkänns.

Sammanfattning av ärendet

Södertälje kommun har fått regeringskansliets, socialdepartementets remiss SOU 2020:01 Översyn av yrket personlig assistent på remiss. Kommunstyrelsen har beslutat lämna över remissen till omsorgsnämnden för beslut och direkt besvarande. Senast svarsdatum är den 23 juni 2020.

Regeringen beslutade den 28 juni 2018 att uppdra åt en särskild utredare att göra en översyn av yrket personlig assistent. Utredningens uppdrag har varit att kartlägga personliga assistenters arbetsvillkor, arbetsuppgifter och kompetensbehov samt vid behov föreslå åtgärder till förbättringar. Utredningen skulle inte påverka rätten till personlig assistans.

Utredningens slutsats är att det finns tre huvudsakliga utmaningar för att säkerställa goda arbetsförhållanden för personliga assistenter som handlar om tryggare anställningsvillkor, utveckla arbetsmiljöarbetet och minska osäkerheten om arbetsuppgifter.

De åtgärder som utredningen föreslår är bland annat:

- Krav på att arbetsgivare ska tillämpa kollektivavtalsliknande villkor och avtalsenliga löner som villkor för tillstånd.
- Socialstyrelsen får i uppdrag att ta fram ett nationellt utbildnings- och kunskapsmaterial anpassat till personlig assistans.
- Att privata assistansbolag får ansvar för att finansiera sina assistenters sjuklönekostnader.
- Inspektionen för vård och omsorg (IVO) får i uppdrag att genomföra en tillsyn av hur egenvård och vård på delegation fungerar vid personlig assistans.

För kommunerna skulle förslaget om att privata assistansbolag får ansvar för att finansiera sina assistenters sjuklönekostnader innebära att det inte längre finns någon möjlighet att få ersättning för sådana kostnader från kommunen. Detta bedöms minska kommunernas administrativa kostnader jämfört med nuvarande system.

Södertälje kommun har samverkat med Södertörnsnätverk av kommuner för att diskutera de förslag som lyfts i remissen

Omsorgskontoret föreslår att förslag till yttrande över remiss SOU 2020:01, Översyn av yrket personlig assistans, godkänns.

Beslutsunderlag

Omsorgskontorets tjänsteskrivelse daterad 2020-05-19

Omsorgskontorets förslag till yttrande över remiss SOU 2020:01, Översyn av yrket personlig assistans, daterad 2020-05-19

Protokoll kommunstyrelsens ordförande § 20 SOU 2020:01 Översyn av yrket personlig assistent

Sammanfattning ur betänkandet av Utredningen om översyn av yrket personlig assistent, SOU 2020:01

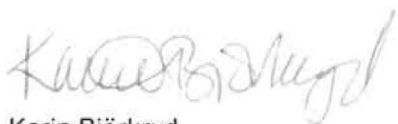
Bilaga 1: Frågeunderlag till verksamheten personlig assistans, Södertälje kommun, daterad 2020-04-27

Samberedning

Ingen samberedning har skett i ärendet.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Enligt utredningens ekonomiska konsekvensanalys kommer förslaget att göra privata assistansanordnare ansvariga för sjuklönen att innebära en minskning av utjämningsystemet för finansiering till assistansanordnare. Enligt omsorgskontoret beräkning kan det innebära en minskning av budgetförutsättning för Södertälje kommun motsvarande ca 8 mkr.

Karin Björkryd

Omsorgsdirektör

Lena Karlsson Leksell

Kvalitet- och utvecklingschef

Beslutet skickas till

s.remissvar@regeringskansliet.se och s.sof@regeringskansliet.se

Akten

Handläggare

Catharina Spång
Stab Ok, enheten för kvalitet och utveckling
Verksamhetsstrateg
076 648 33 33

Mottagare

Regeringskansliet
Socialdepartementet

Yttrande över remiss SOU 2020:01 Översyn av yrket personlig assistent

Den 23 mars 2020 inkom en remiss från Socialdepartementet på Regeringskansliet gällande översyn av yrket personlig assistent, SOU 2020:01, vilken ska besvaras senast den 23 juni 2020.

Omsorgsnämndens synpunkter och kommentarer

Södertälje kommun är positiv till den översyn som gjorts av yrket personlig assistent och vissa av de förslag på åtgärder som föreslagits. Det är viktigt att en tydlighet finns för att säkerställa trygga anställningsvillkor för personliga assistenter och en insats av god kvalitet för brukarna. Goda arbetsvillkor och en tydlighet gällande kompetensutveckling och arbetsuppgifter gynnar en jämställd arbetssituation för personliga assistenter som är ett yrke som domineras av deltidsanställda kvinnor. Utredningen har visat på balansgången med statlig styrning över personliga assistenters arbetsvillkor och självbestämmandet för assistansanvändaren. Dock finns en farhåga att den beräkningsmodell som tagits fram i utredningen för att finansiera utförarens ansvar för sjuklönekostnader kan ge olika påverkan för respektive kommun. Södertälje kommun har många brukare inom målgrupperna för LSS och får en större andel av det allmänna bidraget. Södertälje kommun befärdar att det kan påverka respektive kommun på olika sätt vilket kan innebära negativa ekonomiska konsekvenser för vissa kommuner och till fördel för andra. Om förslaget ska genomföras är det viktigt att finansieringen sker på ett sätt så det blir en likvärdig belastning för kommunerna.

Ett nationellt utbildnings- och kunskapsmaterial med fokus på introduktion och fortbildning ses som behövligt och ett steg i rätt riktning för att tydliggöra personliga assistenters kompetens men också möjlighet till styrning av personliga assistenters tillgång till kompetensutveckling likväl som möjlighet till goda arbetsvillkor. Ur ett brukarperspektiv handlar det om att varje individs service- och/eller omvårdnadsbehov ska kunna tillgodoses med god kvalitet utifrån assistentens grundkompetens och möjlighet till fortbildning utifrån behov. Personlig assistans är komplext och därför är det viktigt att förtydliga och skapa förutsättningar för ett varierat utbud av introduktion och fortbildning. Att socialstyrelsen ansvarar för kunskapsstödet är en bra vidareutveckling utifrån den kompetens de besitter redan idag och möjliggör för alla assistenter att få tillgång till materialet oavsett arbetsgivare.

Det finns behov av att kartlägga hur den förhöjda timpenningen används och tillåts användas. Om det finns utrymme för kompetenshöjning inom ramen för den förhöjda timpenningen, gynnar detta både den personliga assistenten, arbetsgivaren och assistansanvändaren.

Att låta de privata arbetsgivarna/assistansanordnarna ta över sjuklönekostnaderna från kommunen skapar ett tydligare arbetsgivaransvar med ansvar för medarbetarnas arbetshälsa. Det finns otydligheter beräkningsmodellen för finansiering till utförarna för att hantera sjuklönen i utredningen.

Södertälje kommuns kalkyl är att budgetförutsättningar kommer minska med ca 8 mkr om beräkning av förslaget kommer antas. Det är en summa som påverkar förutsättningar för de individer som får insatser av Södertälje kommun. Kollektivavtalsliknande förhållanden för att få anordna personlig assistans borde vara en självklarhet för att alla ska ha samma anställningstrygghet och att detta även kan leda till att statusen höjs för yrket personlig assistent. Södertälje kommun anser också att kollektivliknande villkor är en möjlighet att ytterligare förhindra oseriösa assistansanordnare att finnas på marknaden. Också då förslaget innebär ingen ökad ersättning men ett större ansvar, vilket kan innebära minskad möjlighet att få överskott hos assistansanordnarna. Med ett förtydligande av statligt ansvar och kollektivavtalsliknande förhållanden skulle IVO kunna ta ett större tillsynsansvar för att säkerställa en mindre kriminell marknad.

En översyn av hushållslagen är viktigt för anpassning av arbetsvillkor och förhållanden mellan assistansanordnare och personliga assistenter till dagens förhållanden. Det är bra för hela yrkesområdet personlig assistans att få jämlika arbetsvillkor. Förslaget ses som ett steg i rätt riktning och möjlighet till insyn i assistansanvändande för brukarens bästa.

Inom personlig assistans utförs idag avancerade vårdnära arbetsuppgifter, där de personliga assistenterna i det dagliga arbetet är ensamma i både görande och beslut oavsett om hälso- och sjukvården bedömt det som egenvård eller delegerad arbetsuppgift. Otydligheten skapar en otrygg arbetsmiljö där de personliga assistenterna ibland även utsetts för assistansvärdarens åsikter hur insatsen ska utföras. Att skapa en tydlighet är en viktig faktor för att skapa en god arbetsmiljö för de personliga assistenterna likväl som trygghet för assistansanvändarna att få rätt vårdinsats genomförd.

.....

Mats Siljebrand (KD)
Omsorgsnämndens ordförande